

steren har omtalt, hvor der gives betydelige skattelettelser. Der er det helt specielle ved det her forslag, at de skattelettelser gives til en meget afgrænset gruppe.

Jeg ved ikke, om vi kunne komme så vidt, at skatteministeren måske næsten kunne sætte navn på, hvem der får skattelettelserne. Det er sådan, at der i 2003 er lettelser på omkring 100 mio. kr., som gives i forbindelse med virksomhedssalg af 200 virksomheder. Det har skatteministeren svaret.

Det vil altså sige, at man her helt selekteret har besluttet, at ved virksomhedssalg, hvor ejeren sælger til en nærtstående medarbejder, sparer man den udskudte skat, og provenuet er disse 100 mio. kr.

Jeg ved ikke, om skatteministeren synes, det er i orden på den måde at træffe en beslutning om, at lige bestemt den gruppe skal have mulighed for at udskyde skatten. Det mener skatteministeren jo altså åbenbart.

Jeg vil godt sige ganske kort om forslaget: Det er jo ikke sådan, at det betyder, at der kommer flere i arbejde. Der er alene tale om et lovforslag, der sikrer sælgeren nogle ekstra rettigheder. Der fremgår også klart af de svar, vi har fået, og det fremgår i øvrigt også klart af den betænkning, der blev lavet for ca. 3 år siden om skatteudskydelse ved virksomhedsoverdragelse. Her fremgår det helt klart, at det er sælgeren, der favoriseres.

Der tales også i forslaget om, at det for køberen måske kunne være en lille fordel; den medarbejder, der har været længe i virksomheden, og som nu vil overtage den. Men altovervejende er det sælgeren, der tilgodeses. Det drejer sig om 200 tilfælde, og det er en skattelettelser på 100 mio. kr. Det er rent faktisk det, man skal forholde sig til, og det er et af de forslag, skatteministeren går rundt og glæder sig voldsomt over.

Kl. 12.15

Jeg forstår det måske ikke helt, når man sådan ser de andre diskussioner, vi har her i Folketinget, men det er jo altså den behårdede prioritering, som man taler om i regeringen, at man har valgt. Her er det altså en behårdet prioritering til fordel for 200 virksomhedsejere, der sælger deres virksomhed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-11 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

20) Anden behandling af lovforslag nr. L 142: Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen og lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Modersmålsundervisning og sprogstimulering).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs). (FremSAT 28/2 2002. Første behandling 22/3 2002. Betænkning 30/4 2002).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Carsten Hansen (S):

Der skal ikke herske tvivl om, at for Socialdemokratiet er børnenes og elevernes færdigheder og trivsel i folkeskolen helt afgørende.

I dette lovforslag er vilkårene for de tosprogede børn på dagsordenen, det er deres fremtid og deres forudsætninger for at få det bedste grundlag, for at mestre det danske sprog både i skrift i tale og dermed deres muligheder for indlæring og integration, det handler om.

Undervisningsministeren fjerner med det her lovforslag kommunernes forpligtelse til at tilbyde modersmålsundervisning, og med en reduktion af kommunernes bloktilskud fjernes også deres økonomiske muligheder for undervisning. Og med den stramme økonomi, regeringen i forvejen har meldt ud, har man reelt fuldstændig slået benene væk under modersmålsundervisningen.

Der skal heller ikke herske tvivl om, at vi fra vores side havde tilbudt regeringen, at de kunne få opfyldt deres politiske ambitioner, blot de havde ladet pengene være. Vi opfyldte stort set det, regeringen ville, men man ville ikke forhandle.

Man ville, som undervisningsministeren sagde, bryde en mangeårig tradition, og det er i virkeligheden brandærgeligt, ikke så meget for vores skyld, men for børnenes skyld og for folkeskolens skyld. Man har nu kastet folkeskolen, hele vores fælles skolepolitik, ud på det åbne marked, hvor man så kan skalte og valte efter forgodtbefindende. Det er i virkeligheden det, der er det allerværste ved det her.

Vi kan ikke støtte afskaffelse af modersmålsundervisningen. Vi mener heller ikke, at der er noget sagligt belæg for at foretage den forringelse af de tosprogede elevers vilkår både blandt praktikere og teoretikere. Vi har jo lyttet os til ved høringer i Uddannelsesudvalget, at der er et flertal af stærke fortalere for, at det er de tosprogede elever, der har gavn af det her med modersmålsundervisning.

Vi er fra vores side indstillet på og havde været indstillet på at gå ind og se på modersmålsundervisningen. Vi mener, at det kunne have været udviklet, der havde været brug for mere kvalitet, herunder en stigende professionalisering, også af lærerkræfterne. Der er også brug for en mere målrettet og fleksibel undervisning på området både i forhold til undervisningens indhold og også i forhold til modtagerkredsen.

Men vi må konstatere, at regeringen på intet tidspunkt har været interesseret i at forhandle, debattere eller udvikle modersmålsundervisningen. Det var ren ideologi; man ville af med den.

Det, der undrer os, er jo, at det her forligsbrud meldte man intet ud om før valgkampen. Intet! Det er lidt ærgerligt. Man har brudt en mangeårig tradition, som undervisningsministeren sagde, og det er reelt et forligsbrud.

Det at ændre folkeskoleloven uden om forligspartierne bag folkeskolen er et forligsbrud, som jeg har sagt, men det er ydermere også et brud på den mangeårige tradition for det brede politiske fundament for skolepolitikken, og det kan jeg ikke forstå at Venstre har været interesseret i. Det er i virkeligheden brandærgeligt, som jeg sagde.

Vi har været villige til at strække os utrolig langt for at bevare folkeskoleforliget med en løsning, hvor regeringen kunne få opfyldt sine po-

litiske målsætninger. Vi ville endda gå så langt til allersidst som til at afskaffe kommunernes pligt til at udbyde modersmålsundervisning mod, at de havde de reelle økonomiske muligheder for at bevare den og tilpasse den.

Det har regeringen ikke været interesseret i. Det har ikke været muligt at komme i en dialog med undervisningsministeren, men måske i virkeligheden med toppen i regeringen, om det her. Derfor må vi konstatere, at regeringen ved at gennemtrumfe det her lovforslag uden om forligspartierne bag om folkeskoleloven vælger ideologien, blokpolitikken frem for hensynet til børnenes skolegang. Det er i virkeligheden det, der er det mest alvorlige, og det er også derfor, vi tager et nap endnu en gang

Kl. 12.20

Kigger vi så på de meldinger, der er kommet fra kommunerne i de seneste dage, er det sådan, at f.eks. min egen hjemkommune, Odense, faktisk gerne ville have fastholdt modersmålsundervisningen, men de har det kæmpestore problem, at de skal finde 228 mio. kr. i besparelser på budgettet bl.a. for at leve op til regeringens hårde målsætninger på det økonomiske område. De har ingen reel mulighed for at bevare undervisningen, og hvem er det, der bliver lagt på alteret? Det er jo i virkeligheden de tosprogede børn.

Når vi tænker på regeringens integrationspakke og de problemer, vi har haft med integrationen, er det da den anden vej, vi skulle have gået. Derfor er det ærgerligt.

Men der er først og fremmest forligsbruddet, den stramme økonomi og det underlige i, at man aldrig havde meldt det her ud. Vi havde som sagt gerne været med til at forbedre indholdet og kvaliteten af modersmålsundervisningen og havde gerne strakt os langt for at opfylde en del af regeringens målsætninger, men man ville ikke forhandle med os.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

To spørgsmål: Det ene er, om hr. Carsten Hansen kan bekræfte, at i dag der er det kun en tredjedel af de tosprogede børn, som modtager modersmålsundervisning.

Og det andet spørgsmål – og det er nok det vigtigste: Vil Socialdemokratiet være med til med udgangspunkt i 1993-folkeskoleloven, at vi sammen fremadrettet kan sikre en folkeskole, som er af høj faglig kvalitet, og som er fleksibel?

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Det er rigtigt, at tallene for dem, der har modtaget modersmålsundervisning, har været faldende i de senere år. Det, jeg også har understreget, er, at det har været et frivilligt tilbud, hvor forældrene i øvrigt selv har kunnet vælge. Men det har typisk været i de større byer, hvor tilbuddet har været til stede, at man har modtaget det. Det har været i København, Odense, Aalborg og Århus.

Det er selvfølgelig rimeligt nok, at det er en vurdering, som forældrene og skolen tager sammen, og vi havde gerne set, at det havde været en større integreret del af undervisningen. De undersøgelser, vi har set fra USA og andre steder, peger virkelig på, at det bliver en styrke, også for de her børn. Det lå faktisk i de undersøgelser, vi så, over dem, som kun modtog deres almindelige undervisning på det sprog, de er født og opvokset med.

I forhold til det, at vi gerne vil forhandle osv.: Selvfølgelig er vi altid indstillet på at gå i forhandling om tingene, men det er lidt vanskeligt, når regeringen først melder ud, at man, rent ideologisk, fuldstændig uden at ville forhandle bryder folkeskoleforliget. Efterfølgende kommer man og beder os om at deltage i en 10-punktsplan, der ikke bliver forhandlet med nogen, og beder os om at deltage i forhandlingerne.

Man må forstå, at der er en vis psykologi, også i politik. Man kan da ikke bare bryde et forlig uden at spørge og så efterfølgende sige: Nu vil vi gerne forhandle.

Men selvfølgelig vil vi gerne tage udgangspunkt i det eksisterende forlig, og vi er altid villige til at se på det, men det bliver ikke sådan lige her og nu, tror jeg, og der er adskillige punkter, der skal forandres.

Første næstformand (Svend Auken):

Fru Gitte Lillelund Bech for en kort bemærkning? O.k., så tager vi først fru Marianne Jelved.

Det, der gør det lidt forvirrende, er, om det er et ordførerindlæg eller en kort bemærkning. Man har ret til begge dele.

Så er det fru Marianne Jelved for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Det er en kort bemærkning til hr. Carsten Hansen.

Kan den socialdemokratiske ordfører bekræfte, at udvalget har fået et bilag 26 til dette lovforslag, hvorpå der er stillet følgende spørgsmål, og jeg citerer fra spørgsmålet:

»Vil ministeren oplyse, om denne del af de tosprogede, som ministeren omtaler, er en tredjedel af de tosprogede, der efter bekendtgørelsen kan deltage i modersmålsundervisningen, eller om ministeren omtaler en tredjedel af alle tosprogede elever?«

Der svarer ministeren, at det er korrekt, at ministeren omtaler en tredjedel af samtlige tosprogede elever. Men det er ikke den population, som er berettiget til modersmålsundervisningen totalt set.

Og ministeren bekræfter, og jeg citerer:

»Ministeriet ligger ikke inde med oplysninger om, hvor stor en andel af de tosprogede elever der efter bekendtgørelsen er berettiget til modersmålsundervisning.«

Kan hr. Carsten Hansen erklære sig enig med mig i, at fru Gitte Lillelund Bechs anvendelse af disse tal er meget misvisende?

Første næstformand (Svend Auken):

Vi har altså det problem, at når regeringspartiernes ordførere ikke tager ordet som ordførere, skal man stille spørgsmål til andre partier for at få regeringspartiernes synspunkter frem, og det er det, fru Marianne Jelved netop har gjort.

Vi har besluttet i Præsidiets at tage denne sag op for at få klare regler, så det bliver administreret ligeligt. Jeg vil altså administrere det liberalt i dag og give folk lejlighed til at sige, hvad de vil, men jeg vil bare indskærpe, at den letteste løsning i de her store og vigtige debatter for Folketinget er, at ordførere for regeringspartierne tager ordet som ordførere og dermed giver lejlighed for andre partier til at stille dem spørgsmål, i stedet for de her kringelveje.

Kl. 12.25

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg vil først lige gøre opmærksom på, at denne procedure jo ikke er ny. Det er jo en procedure, som man har haft også under den tidligere regering.

Det, jeg gerne ville komme med en kort bemærkning til, var hr. Carsten Hansens indlæg om 10-punkts-planen om folkeskolens fremtid. Jeg vil bare spørge, om jeg skal forstå hr. Carsten Hansens indlæg således, at Socialdemokratiet kun vil forhandle på skrømt, eller om det er så-

dan, at Socialdemokratiet faktisk er interesseret i at være med til at få en folkeskolelov, som kan gøre folkeskolen endnu bedre, end den er i dag.

(Kort bemærkning).

Jens Rohde (V):

Jeg er bare nødt til at anholde det, som hr. Carsten Hansen sagde her fra talerstolen om, at man intet havde sagt i valgkampen om, at man ville afskaffe modersmålsundervisningen. Det er ganske enkelt ikke korrekt. Vi har faktisk stillet beslutningsforslag i sidste valgperiode om, at vi ønskede at afskaffe modersmålsundervisningen.

Og når det nu skal være et spørgsmål: Er hr. Carsten Hansen ikke bekendt med, at vi rent faktisk har stillet beslutningsforslag om det her, og at det derfor ikke bør kunne komme som nogen form for overraskelse?

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Først til fru Marianne Jelved: Jeg kan fuldstændig bekræfte, at det er lidt den sædvanlige retorik, at man bruger nogle tal og kun oplyser det halve eller en tredjedel af det, sådan som det næsten er tilfældet her. Det er lidt underligt, og derfor var det rart, at fru Marianne Jelved havde bilaget med. Men det forandrer ikke, at vi gerne vil være med til at forbedre kvaliteten og indholdet i modersmålsundervisningen.

Til fru Gitte Lillelund Bech skal jeg sige: Vi forhandler aldrig på skrømt, men vi vil gerne indbydes til forhandlinger. For det første er vi ikke indbudt til forhandlinger, for det andet var vi heller ikke i forhold til forligsbruddet vedrørende folkeskolen indbudt til forhandlinger. Vi fik en orientering om, at man ønskede at bryde en mangeårig tradition; det var jo det, det handlede om.

Men jeg synes ikke, man skal starte forhandlingerne fra Folketingets talerstol. Det er jo ministeren og regeringen, vi forhandler med, og vi kommer selvfølgelig altid, når vi bliver indbudt.

Til hr. Jens Rohde: Det kan godt være, at jeg udtrykte mig forkert, det skal jeg ikke kunne afvise. Men det var om forligsbruddet på folkeskoleområdet, jeg udtalte mig. Hvorfor sagde man ikke, at man ville bryde folkeskoleforliget? Et tidligere parti her i Folketinget anmeldte jo, at man gerne ville have taget folkeskoleforliget op til revision, og det er normal forligspraksis, fuldstændig normal. Det var nemlig CD. Venstre gjorde det ikke. Vi spurgte adskillige gange, da vi i øvrigt behandlede beslutningsforslaget om

modersmålsundervisning, om Venstre ville bryde folkeskoleforliget. Nej, nej og atter nej, blev der sagt. Der er altså ikke overensstemmelse mellem det, man siger, og det, man gør.

Til Venstres ordføreren, fru Gitte Lillelund Bech, kan jeg sige, at det står der; jeg kan godt gå hen at finde teksten, så hun oven i købet kan bekræfte heroppefra, hvis hun går op som ordfører, at man sagde ét, og at man gjorde noget andet, at man fuldstændig brød med en tradition, der er næsten, ja næsten 100 år.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Aage Frandsen for en kort bemærkning, og derefter er det fru Gitte Lillelund Bech for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil godt spørge hr. Carsten Hansen, om det ikke er rigtigt, at vi har anden behandling af et lovforslag vedrørende afskaffelse af kommunernes pligt til modersmålsundervisning, og at vi slet ikke har en behandling af noget som helst, der vedrører et forslag om, at regeringen vil komme med nogle ændringer af folkeskoleloven. Kan hr. Carsten Hansen ikke bekræfte, at det, vi behandler her, alene er modersmålsundervisningen, det er det, lovforslaget drejer sig om, og ikke noget med 10 punkter?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Kan hr. Carsten Hansen bekræfte, at tallet på en tredjedel af de tosprogede børn er blevet præsenteret også under den tidligere regering af den tidligere undervisningsminister, fru Margrethe Vestager i forbindelse med de diskussioner, der har været omkring et beslutningsforslag om afskaffelse af kommunernes pligt til at tilbyde modersmålsundervisning, både i foregående folketingssamling, i folketingssamlingen for 2 år siden og for 3 år siden?

Og kan hr. Carsten Hansen ligeledes bekræfte, at der den 10. april blev givet en stående invitation i Undervisningsministeriet til fortsat forhandling om folkeskolen?

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Til hr. Aage Frandsen: Det er et godt gammelt retorisk kneb, at hvis man er i knibe på et område, vil man gerne flytte fokuspunktet til noget andet. Men det er jo i virkeligheden forligsbrud-

det og afskaffelsen af modersmålsundervisningen, vi behandler her i dag. Derfor undrede det mig også lidt, men det er jo svært at undlade at give en enkelt kommentar med til det. Jeg regner selvfølgelig med, at forhandlingerne indkalder ministeren til, og så forhandler vi med ministeren. Og jeg håber da også, at man bliver indbudt, men der skal ske noget.

Kl. 12.30

Det andet er, at den 100-årige tradition er jo lidt skæg, fordi det i virkeligheden er her, Venstre har været med sammen med Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre i alle årene. Men nu har man åbenbart ønsket at please støttepartiet, Dansk Folkeparti, så alvorligt, at man har ønsket at bryde en 100-årig tradition.

Det er, synes jeg, meget alvorligt, som jeg sagde, ikke for skolens skyld, men for børnenes skyld. Det er det, der er så alvorligt, at de nu bliver en kastebold på den arena. Vi havde gerne fastholdt konsensus omkring det her og en ordentlig politik, der var bred opbakning til, i folkeskolen.

Til fru Gitte Lillelund Bech skal jeg bare sige, at de her tal har været kendt længe. De er givet i et bilag, og vi kendte dem også under den forrige regering. Og så er det reelt, når man omtaler de her tal, at man så i øvrigt tager hele sandheden med.

Første næstformand (Svend Auken):

Så går vi over til ordførerne, og det er fru Anne Baastrup, og derefter vil det være fru Marianne Jelved.

Anne Baastrup (SF):

Regeringen har en helt klar linje. Regeringen ønsker at dele befolkningen op. Regeringen ønsker at udskille bestemte grupper. Om et par timer skal vi skrive betænkning om integrationslovsforslaget og udlændingelovforslaget. Der kommer det meget tydeligt frem: Regeringen ønsker at få skilt nogle mennesker ud. Regeringen ønsker ikke integration.

En måde også at vise det på er det her lovforslag. Regeringen ønsker ikke, at folkeskolen skal være det sted, som folkeskolen plejer at være, det sted, som SF ønsker at folkeskolen skal være, nemlig det sted, hvor børn kan blive integreret i det danske samfund uanset social baggrund eller etnisk baggrund.

Det, vi kan se, er, at de børn, som får en kvalificeret modersmålsundervisning, som får det indtryk af respekt også for deres baggrund, får

en bedre skolegang. De børn, som møder dårlig modersmålsundervisning, de børn, som nu fremover kan se, at de ikke får modersmålsundervisning, de børn får en dårlig skolegang.

Som forældre har man altid brug for at gøre det bedste for sine børn. Som forældre med et andet modersmål vil man naturligt søge, om man kan finde en friskole, der kan tilgodese ens børns behov for at få et godt modersmål, som er forudsætningen for at få et godt dansk sprog.

Det, vi så kan se frem til, er: Flere børn vælger friskoler, der baserer sig på et andet sprog, der baserer sig på en anden kulturel tradition. Det, vi har brug for, er, at folkeskolen skal kunne rumme alle børn. Det her forslag går stik imod den intention. Det er beskæmmende.

Det er også beskæmmende, at vi har en minister, der reelt er så svag, at ministeren er fuldstændig afhængig af, hvad statsministeren og vicestatsministeren aftaler på et stykke papir. Ministeren havde jo ikke en jordisk chance for at imødekomme Socialdemokratiets behov for at indgå forlig på det her område. Ministeren havde fået en bunden opgave; der var ikke nogen muligheder for overhovedet at rokke sig. Folkeskoleforliget skulle brydes fra regeringens side. Det var klar tale fra statsministerens side på et meget tidligt tidspunkt. Ministeren har blot gjort det, hun fik besked på. Det er beskæmmende.

Det er beskæmmende, at et parti, som Venstre, der altid har været med i folkeskoleforligene, er fuldstændig ligeglad med de her 60.000 lærere og 500.000 børn, der nu kastes ud i en slingrekurs, hvor man ikke længere ved, hvad det er, der kommer til at ske med grundlaget for folkeskolen fremover.

Det er også beskæmmende, at vi har en situation nu, hvor vi kan se, at kommunerne sparer. Vi kan se, at kommunerne begynder at nedlægge modersmålsundervisningen. Ja vi kan sågar se, at der er kommuner, der fastholder modersmålsundervisningen under forudsætning af, at forældrene betaler.

Der er ingen tvivl om, at der er mange kommuner, der ved, at det rigtige er at fastholde modersmålsundervisningen. De har bare ikke pengene til det.

Det er beskæmmende, at regeringen har en så klar linje, at man ønsker at udskille bestemte grupper i befolkningen. Det er en skamlet, når vi her i næste uge får vedtaget dette lovforslag, en skamlet for Folketinget, og det er til stor skade for den danske folkeskole.

Kl. 12.35

Marianne Jelved (RV):

Det er velkendt for uddannelsesordførerne, at folkeskolens undervisning tager udgangspunkt i det, barnet kan. Det har vi drøftet i utrolig mange sammenhænge, også i forbindelse med den gældende folkeskolelov. Det er i den sammenhæng, vi stiller krav til skolen og til lærerne om, at der gives undervisningsdifferentiering. Og det er ud fra den erkendelse, som er kommet bl.a. via forskning, at læring fungerer, når man har en knage at hænge de nye kundskaber, nye færdigheder op på, hvis man skal bruge et billede.

Det er med udgangspunkt i den viden, som jeg ved at Venstres og De Konservatives ordførere og undervisningsministeren selv udmærket godt ved er sammenhængen, at vi så alligevel skal opleve dels en diskussion, en debat, der nægter at tage de realiteter til sig, og som dermed også bidrager til at svække den mulighed, som skolen har for at give en reel undervisningsdifferentiering. Det er børn, det går ud over. Børn er forskellige, det ved vi, og vi ved også, at de skal behandles forskelligt, hvis vi skal give dem den mest optimale undervisning.

Det er omsider lykkedes via spørgsmål til ministeren at få svar, som bekræfter, at der er undersøgelser, forskningsarbejder, forsøgsarbejde, som viser et andet resultat, en anden sammenhæng end den, vi ellers hører fra Venstre og De Konservative. Der er peget på Københavns Kommune, der har gennemført sproggruppeforsøg i skoleårene 1996-99, og jeg citerer fra et svar fra ministeren på bilag 27:

»Forskerne konkluderede, at der i løbet af indskolingen skete en betydelig udvikling af børnenes danskfærdigheder.« – det er børn, som har arabisk som modersmål. – »Sammenlignet med en kontrolgruppe kunne det imidlertid konstateres, at sproggruppeelevernes færdigheder både med hensyn til dansk og arabisk lå over kontrolgruppens.«

Der er altså solid dokumentation for, at det arbejde, man har gjort forsøg med, bl.a., som jeg omtaler det her, i Københavns Kommune, viser, at de tosprogede børn, som får undervisning, hvor man tager udgangspunkt i deres modersmål, bliver dygtigere til dansk og selvfølgelig også til deres modersmål. Men de bliver dygtigere til dansk end de børn, hvor man ikke tager udgangspunktet i modersmålsundervisningen.

Jeg citerer igen fra svaret, bilag 27, til det pågældende lovforslag, vi forhandler om nu:

»Forskerne konkluderede endvidere, at den positive skoleudvikling havde betydning for tosprogede elevers samlede skolegang og dermed deres læring samt deres dansksproglige udvikling.«

Det står altså i et svar fra ministeren til behandlingen af dette lovforslag.

Der findes udmærkede forsknings- og udviklingsarbejder fra de nordiske lande, fra USA, fra Danmark, der klart dokumenterer, at når man tager udgangspunkt i det enkelte barns situation, det, barnet kan, og bygger på det, så får det en positiv, gavnlige effekt både på den sproglige udvikling på dansk som andetsprog og på læringen i det hele taget i folkeskolen.

Til september er det planlagt, at der skal holdes en stor konference om netop disse spørgsmål. Det er Danmarks Pædagogiske Universitet, der står bag det, og planerne er i hvert fald under gennemførelse på nuværende tidspunkt. Så hvis ikke der kommer noget i vejen, vil den finde sted.

Der vil man tage op og drøfte internationalt den kæmpestore undersøgelse, der er foretaget i USA, begyndende i 1982, omhandlende 2 millioner amerikanerne, som man har fulgt siden 1982, som har fået forskellige former for undervisning, også i relation til deres tosprogethed. Og det er fuldstændigt klart dokumenteret – og det ved Folketingets udvalg, det ved Undervisningsministeriet og dermed også ministeren – at de børn, som har fået undervisning både i deres modersmål og i engelsk, som er deres andet sprog, samlet set klarer sig bedst og får det højeste uddannelsesniveau sammenlignet med de børn, som ikke er i den situation.

Kl. 12.40

Jeg beklager, at man i debatten, hvor der ofte henvises til den førende forsker på området, Kenji Hakuta, Stanford University, altid nøjes med at tage den ene del af hans konklusion. Derfor vil jeg sige til de borgere, som interesserer sig for de her spørgsmål: Søg selv oplysningerne og find klart dokumenteret i amerikansk forskningsarbejde, at der her er tale om, at den mest effektive måde at øge indlæringsniveauet og uddannelsesniveauet for tosprogede børn på er, at det er en vekselvirkning mellem modersmål og engelskundervisning.

Så kan man spørge: Jamen det vil skolerne formentlig finde ud af af sig selv. Ja, det vil de da, håber jeg. Men det er jo ikke uden betydning, hvilken fokus vi som politikere fra Folketingets side retter mod det.

Der er mange mennesker, som synes, at det lyder logisk at undervise i dansk i stedet for i modersmålsundervisning. Men det er jo ikke et enten-eller, det er et både-og. Og den sprogstimulering, som regeringen vil sætte i værk et år tidligere, nemlig fra barnets tredje år, i stedet for nu fra august måned det år, hvor barnet bliver 4 år, vil jo ikke ændre nævneværdigt ved det faktum, at børnene stadig væk har et andet modersmål, de børn, vi taler om her, at de har et andet modersmål end dansk hjemme.

Så jeg synes, det er surrealistisk, at vi skal vedtage lovgivning, hvor det postuleres, at man tager udgangspunkt i noget fagligt, men noget, der er udokumenteret fagligt og halv og løs snak, i stedet for at sige, at det her handler om politik og ikke noget som helst andet. Så kan man forholde sig til det.

Vi står over for et vidensamfund og en internationalisering, som er fantastisk accelererende. Alle børn, unge og voksne har brug for sproglig kompetence. Alle har brug for at kunne flere sprog. Vi har altså en ressource i det danske samfund med børn, som er tosprogede.

Derfor er det perspektivløst, at regeringen og dens flertal ikke vil bidrage til, at børn, der går ud af den danske folkeskole, kan mere end dansk, at de kan flere sprog, mange sprog. Det er ærgerligt, når regeringen så gerne vil have, at børn i Danmark skal læse lige så godt som børn i Sverige og Finland, at regeringen og Dansk Folkeparti ikke lader sig inspirere af den viden og de perspektiver, som man så flot håndhæver i både Norge, Sverige og Finland, at det er en værdifuld, perspektivrig ressource, at alle børn kan så mange sprog som overhovedet muligt.

I stedet for at bygge på det perspektiv og dermed også skaffe en bedre indlæring og et bedre uddannelsesniveau også for de tosprogede børn i Danmark skal vi altså igennem sådan et kedeligt forløb som det her.

Jeg skal gøre det fuldstændig klart for regeringen, at Det Radikale Venstre ikke har opgivet denne kamp, heller ikke med vedtagelsen af det her lovforslag, og vi vil sætte massivt ind også i kommende forhandlinger med regeringen om, hvordan vi sikrer os, at der kommer det rette fokus på læring af dansk som andet sprog for de børn, der i dag er tosprogede og har et andet modersmål hjemme end dansk.

Så vi fortsætter uførtrodt til trods for denne meget kedelige beslutning, der ligger i dette lovforslag.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Carsten Hansen for en kort bemærkning og derefter fru Gitte Lillelund Bech.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg skal bede fru Marianne Jelved om at bekræfte, at det her brud på folkeskoleforliget ikke alene er et brud på folkeskoleforliget, men også et brud på en lang, lang og mangeårig tradition. Fru Marianne Jelved har jo været minister i mange, mange år, og jeg vil spørge fru Marianne Jelved: Har fru Marianne Jelved nogen sinde været ude for et brud af denne her karakter?

Kl. 12.45

Så vil jeg bede fru Marianne Jelved bekræfte, at den tidligere regering, som fru Marianne Jelved var økonomiminister i, faktisk flere gange i finanslovforhandlingerne var tæt på folkeskoleforliget, men hver gang måtte fravige det. Jeg kan give et par eksempler: Dengang vi afsatte 340 mio. kr. til helhedsskoletanken, protesterede Venstre sammen med Kristeligt Folkeparti, og vi måtte konvertere pengene til it.

Et andet eksempel var, dengang vi med Enhedslisten havde forhandlet en fripladsgrænse i SFO'erne. Man kan sige, at det var lige på kanten, men i den dybeste respekt for det forlig, der næsten har været det helligste i dansk politik, sagde regeringen: O.k. vi giver os, og så fik forældrene ikke fripladsgrænserne, på trods af at vi gerne ville have det. Det vil jeg gerne bede fru Marianne Jelved bekræfte.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg har nogle få spørgsmål til fru Marianne Jelved.

Det første spørgsmål er: Kan fru Marianne Jelved ikke bekræfte, at der findes tilsvarende solid dokumentation i de tre undersøgelser fra 1996, 1997 og 1998, som blev udført af Danmarks Pædagogiske Universitet for Undervisningsministeriet under skiftende radikale undervisningsministre? Og at der findes tilsvarende solid dokumentation for, at modersmålsundervisningen i Danmark ikke er mere fremmede for de mundtlige danskundskaber for eleverne i 9. klasse? Det var det første spørgsmål.

Det andet spørgsmål er: Kan fru Marianne Jelved ikke bekræfte, at den amerikanske undersøgelse med de 2 mio. amerikanere, som fru Marianne Jelved refererede til, er en rent statistisk undersøgelse, og at Anne Holm fra DPU i for-

bindelse med Uddannelsesudvalgets høring om modersmålsundervisning netop påpegede, at det kunne være et problem, at det var en rent statistisk undersøgelse?

Mit tredje spørgsmål er: Kan fru Marianne Jelved ikke bekræfte, at De Radikale under valgkampen selv foreslog, at tidlig sprogstimulering skulle finde sted allerede fra 3-års-alderen?

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg kan sagtens bekræfte, at Det Radikale Venstre synes, det er udmærket, at sprogstimulering starter fra det år, barnet fylder 3 år. Jeg har endda under drøftelserne de sidste måneder foreslået, at den sprogscreening, der skal foregå, bør omfatte alle børn uanset deres modersmål, fordi jeg mener, at det faktisk er vigtigt med sproglig kompetence, også for danske børn med dansk som modersmål.

Så kan jeg sige, at jeg ikke er enig i den tolkning af det, Danmarks Pædagogiske Institut – nu Danmarks Pædagogiske Universitet – har undersøgt i de pågældende 3 år, som regeringen og ministeren fremlægger i svarene. Det er min klare opfattelse, at hvis man læser referatet af det, der blev sagt på høringen i midten af marts måned, omfatter undersøgelsen ikke noget om modersmålets betydning for tosprogede børns indlæring generelt set eller deres tilegnelse af dansk som andetsprog. Jeg ved godt, det var det, der blev bedt om, at man skulle undersøge, og jeg vil meget gerne sætte mig sammen med fru Gitte Lillelund Bech i faglig interesse og se på, hvad konklusionerne i de rapporter egentlig er, for man har ikke undersøgt alt det, man blev bedt om.

Angående den amerikanske undersøgelse: Ja, den var statistisk baseret, men det behøver jo ikke forhindre, at sagen er, som jeg beskriver den, og at konklusionerne er, som jeg beskriver dem.

Den konference, der kommer til september 2002, drejer sig om den undersøgelse, som fru Gitte Lillelund Bech henviser til. Men jeg kan jo henviser til andre, f.eks. den norske konsensusundersøgelse, der har været et forskningsprojekt, og som klart viser det samme. Det er dokumenterbart, at når man tager udgangspunkt i modersmålsundervisning og bygger andetsproget op på den, opnår man en bedre indlæring.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg spurgte fru Marianne Jelved, om fru Marianne Jelved ikke finder det problematisk, hvis det er sådan, at der ikke er blevet undersøgt det, der blev bedt om af en radikal undervisningsminister. Under den tidligere regering, hvor der sad en radikal undervisningsminister, igangsatte man de undersøgelser i Undervisningsministeriet, og kan fru Marianne Jelved ikke se, at det er ret problematisk, hvis det er sådan, at der faktisk ikke blev svaret på det, der blev spurgt om, dengang det var fru Marianne Jelveds eget parti, der sad i ministerstolen?

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Når man kommer til indholdssiden, kompleksiteten i det her, er det meget mere end bare retorik og overskrifter, så jeg forstår såmænd udmærket, at fru Marianne Jelved er optaget af det, for det tror jeg i virkeligheden vi alle sammen er.

Kl. 12.50

Men jeg vil gerne bede fru Marianne Jelved om at bekræfte de spørgsmål, jeg stillede, og måske også uddybe bare en lille smule. Dette forlig var næsten det mest hellige i Folketinget, og vi ved alle sammen, at i hvert fald især De Radikale har en stor troværdighed. Har fru Marianne Jelved nogen sinde oplevet et forløb, der bare ligner det her? Man opsiger et forlig, anmelder en lille del af det, som man måske kunne have forhandlet, og bryder efterfølgende af rent ideologiske årsager.

Fru Marianne Jelved kan måske også bekræfte, at vi gav et tilbud om, at regeringen kunne få opfyldt sin politiske målsætning, men at den brød af rent ideologiske årsager. Den kunne nemlig have fået ophævelse af modersmålsundervisningen igennem, bare økonomien blev overholdt.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil starte med hr. Carsten Hansen.

Jeg beklager, at jeg ikke fik svaret før, men jeg er enig i, at det er ualmindelig trist og også en historisk situation, når en regering bryder et folkeskoleforlig. Jeg ved også, at det svært for mange borgere, som ikke er tæt på folkeskolen, at forstå, at det skulle være så centralt. Men hvis der med 3-4 års mellemrum var skiftende flertal, som havde helt forskellige synspunkter om folkeskolen, og folkeskolen skulle ændre retning

med relativt få års mellemrum, ville det gå ud over børnene og kvaliteten af undervisningen, og derfor har vi jo tradition for brede forlig.

Jeg vil også gerne bekræfte, at den tidligere regering og regeringerne før den i næsten 100 år har været meget omhyggelige med at sikre, at forligskredsen omkring folkeskolen holdes sammen. Dermed har vi også gennem årene vist vilje til at hjælpe hinanden.

Ud over de eksempler, hr. Carsten Hansen nævner, og som jeg kan bekræfte, vil jeg nævne ét, som ikke er blevet nævnt, nemlig at forligskredsen også hjalp Venstres tidligere ordfører, afdøde hr. Anders Mølgaard, med at få ændret regelsættet for prøver i matematik, tror jeg det var, fordi Venstre ønskede det så stærkt.

Det er en fordel at have stabilitet omkring folkeskolens udvikling. Vi har også en politisk meget flot dansk folkestyretradition for at hjælpe hinanden, og ingen af partierne i forligskredsen har afvist at hjælpe regeringen med at opfylde sine valgløfter – ingen! Alle partierne har tilbudt at være hjælpsomme, men det er blevet afvist. Det er spektakulær politisk ærgerlig og trist historieskrivning, og det værste er, at det er børnene, det går ud over.

Til fru Gitte Lillelund Bech vil jeg sige, at det er selvfølgelig rigtigt, at det kan være beklageligt, at det skete under en radikal minister, men en minister kan jo ikke bestemme, hvilke forsknings- og undersøgelsesresultater der kommer ud af den type fri forskning. Men den nye minister kan jo stille nye spørgsmål.

Første næstformand (Svend Auken):

Så går vi tilbage til ordførerrækken, og det er fru Pernille Rosenkrantz-Theil og derefter fru Bodil Kornbek.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Fru Marianne Jelved talte om, at partierne var interesserede i at hjælpe Venstre, og jeg vil gerne starte med at understrege, at det var *alle* partierne i forligskredsen, der ønskede at hjælpe Venstre med modersmålsundervisningen.

Enhedslisten vil under ingen omstændigheder være med til at fjerne kommunernes pligt til at tilbyde modersmålsundervisning, og Enhedslisten vil under ingen omstændigheder være med til at fjerne tilskuddet til modersmålsundervisning.

Jeg synes, at denne afskaffelse af modersmålsundervisning viser, at VKO-flertallet ikke mener, at integration er vejen frem. I stedet øn-

sker man en adskillelse af flygtninge- og indvandrerbørn, tosprogede børn på den ene side og danske børn på den anden side. Det er i hvert fald det, der bliver konsekvensen af den politik, man lægger frem her, idet en masse forældre selvfølgelig vil vælge friskoler, hvor det er muligt at modtage undervisning i modersmålet.

Årsagen til det er selvfølgelig, at det skaber kæmpeproblemer i en familie, hvis det er sådan, at børnene lærer ét sprog i skolen, og forældrene taler et andet sprog hjemme. Det giver selvfølgelig problemer med kommunikationen i familien, familierne ved godt, at det ender med at skabe sociale problemer for de unge, og så gør forældre selvfølgelig, som forældre gør flest: de gør det, der er bedst for deres børn, de sørger for, at der ikke opstår sociale problemer og sætter derfor deres børn i en friskole, hvor børnene kan modtage både danskundervisning og undervisning i modersmålet.

Kl. 12.55

Internationale videnskabelige undersøgelser, som er blevet nævnt heroppefra, og også et stort pædagogisk udviklingsprojekt i København viser, at der er en sammenhæng mellem deltagelse i modersmålsundervisning og danskindlæring. Hvis modersmålet og dansk udvikles i sammenhæng, forstærker det ene sprog det andet, og det vil altså sige, at børnene bliver bedre til dansk og får et højere begrebsmæssigt fagligt niveau. VK-regeringen vil desværre gå den modsatte vej og afskaffe modersmålsundervisning på trods af – som det også er blevet nævnt heroppefra – at næsten alle eksperter siger, og alle undersøgelser fortæller, at jo bedre man er til sit modersmål, desto nemmere har man ved at lære dansk.

Jeg ved godt, at fru Gitte Lillelund Bech vil komme herop og sige: Jamen er det ikke rigtigt, at nogle undersøgelser siger, at det ikke nødvendigvis fremmer indlæringen af dansk? Jo, men hvad nu, hvis vi har et forskningsspektrum, og hvis 95 pct. af det forskningsspektrum siger, at det er rigtigt, at det fremmer indlæringen af dansk? Ja, så vil fru Gitte Lillelund Bech alligevel fare op som trold af en æske, sådan som fru Gitte Lillelund Bech plejer, og hage sig fast i de sidste 5 pct. Regeringen skal have lov til at basere al sin politik på de sidste 5 pct., men jeg synes faktisk, man spiller hasard med en stor gruppe børns liv og arbejdsliv og sociale liv ved at basere sig på de sidste 5 pct.

I Enhedslisten mener vi også, at modersmålet faktisk er vigtigt for meget andet end lige netop sprog. Modersmålet er også vigtigt for barnets

identitet, det er vigtigt for det sociale liv, og det er ikke mindst vigtigt i kommunikationen mellem forældre og børn. Det giver jo desværre en skæv indgang til livet, hvis det er sådan, at man ikke kan kommunikere med sine forældre; det ved vi også fra danske børn, der af forskellige årsager har kommunikationsproblemer med deres forældre.

I denne sammenhæng taler vi om kommunikationsproblemer, der opstår, fordi man ikke taler samme sprog, og det vil altså sige, at når man fjerner modersmålsundervisningen, skaber man som samfund sociale problemer. Man ved på forhånd, at det vil skabe sociale problemer, men det lukker man øjnene for og afskaffer alligevel modersmålsundervisningen.

Undervisningsministeren har på intet tidspunkt kunnet komme med bare ét videnskabeligt belæg for, at det skulle fremme indlæringen af dansk, at kommunernes obligatoriske modersmålsundervisning afskaffes – ikke ét! Det vil sige, at man sår tvivl om al videnskabelighed og sår tvivl om, i hvilken grad modersmålsundervisning styrker indlæringen af dansk, selv om det kan fastslås, at det gør den. Der er ikke én undersøgelse, der siger, at der er belæg for, at modersmålsundervisning ødelægger muligheden for at lære dansk.

Ikke desto mindre ønsker VKO-flertallet altså at afskaffe modersmålsundervisningen, men kun for nogle. I forslaget er det nemlig kun modersmålsundervisningen for børn fra lande uden for EU og EØS, der afskaffes, så regeringen anerkender altså, at det er vigtigt med modersmålsundervisning for børn fra EU- og EØS-lande. Men det er en lille bitte smule svært for os at finde ud af forskellen på børn fra EU og børn, der ikke kommer fra EU. Hvorfor mener regeringen, det er vigtigt, at børn fra EU får modersmålsundervisning og ikke alle andre børn?

Jeg synes, det fortæller lidt om VKO-flertallets integrationspolitik. Man gør fordomme til politik, og på den måde svigter man de tosprogede børn i Danmark. Afskaffelsen af modersmålsundervisning giver risiko for, at børn fra etniske mindretal får dårligere danskkundskaber, end de har i dag, og det er til skade for både de etniske mindretal og samfundet som helhed. Det er til skade for os, hvis børn og forældre ikke kan kommunikere, og det er til skade for os, hvis det er sådan, at vi har en gruppe mennesker, der ikke kan deltage aktivt i arbejdslivet, fordi de ikke har fået de nødvendige danskkundskaber.

Venstre har forsøgt at sige, at forslaget sandelig ikke afskaffer modersmålsundervisningen, men kun gør det frivilligt for kommunerne at tilbyde den. Men sandheden er jo, at når man fjerner bloktilskuddet til modersmålsundervisning, afskaffer man den reelt i langt de fleste kommuner, fordi kommunernes budgetter er meget hårdt presset – ikke mindst fordi regeringen lader sit skattestop erstatte det kommunale selvstyre og dermed meget effektivt forhindrer, at kommunerne kunne finde penge til modersmålsundervisning ved f.eks. at kradse dem ind hos den lokale befolkning.

Jeg synes, at konklusionen på alt dette omkring modersmålsundervisningen må være, at hvis VKO også ønsker at få forslaget til tredjebehandling, skaber de grøfter og skaber skel i stedet for at bygge bro mellem kulturer, sprog og mennesker. Det er jo ikke kun et spørgsmål om at bygge bro mellem to sprogede og danskere; det er også et spørgsmål om at bygge bro mellem børn og forældre, når forældrene er kommet til landet udefra, og børnene er født og opvokset i Danmark. Der er behov for, at der bliver skabt en bro, som gør, at familien kan hænge sammen, efter at den er kommet hertil, for ellers bliver der skabt problemer, som kan være svære at løse.

Kl. 13.00

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Nu har vi i lang tid hørt fru Pernille Rosenkrantz-Theil tale om, at regeringen afskaffer modersmålsundervisningen. Kan fru Pernille Rosenkrantz-Theil ikke bekræfte, at der intet sted i lovforslaget står, at regeringen afskaffer modersmålsundervisningen, men at det lovforslag, vi behandler, faktisk drejer sig om, at man afskaffer kommunernes pligt til at tilbyde modersmålsundervisning, hvilket er noget ganske andet? Det vil jeg gerne have en bekræftelse af.

Så er jeg nødt til at spørge fru Pernille Rosenkrantz-Theil: Hvad er forældrenes ansvar set med Enhedslistens briller? Er det forældrenes ansvar, at de faktisk fra barnet er født taler med det på det modersmål, forældrene måtte have, eller er det statens ansvar, at børnene kan komme til at tale med deres forældre?

Hvis det sidste er tilfældet, må jeg spørge fru Pernille Rosenkrantz-Theil: Hvad har Enhedslisten så tænkt sig at gøre? Skal man give modersmålsundervisning fra barnet er 0 år gammelt?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det er lige før, jeg kan vende spørgsmålet på hovedet og spørge fru Gitte Lillelund Bech, om fru Gitte Lillelund Bech mener, at det er samfundets ansvar at tilbyde danskundervisning for danske børn i folkeskolen, for det er jo det, vi taler om.

Selvfølgelig har forældre i Danmark en pligt til at lære deres børn at tale dansk, ligesom tosprogede børns forældre har en pligt til at lære dem at tale såvel modersmålet som dansk. Men årsagen til, at vi uddanner folkeskolelærere, at de bruger 4 år, og at vi bruger en stor pose af samfundets penge til at uddanne folkeskolelærere, er jo, fordi vi mener, at de har en større kompetence til at lære børnene sprog.

Hvis jeg skal drage konsekvensen af det, fru Gitte Lillelund Bech siger, vil Venstre afskaffe danskundervisningen for danske børn i folkeskolen. Det giver jo ikke nogen mening.

Til det med, at jeg siger, at man afskaffer modersmålsundervisningen, vil jeg gerne læse den sidste del af min ordførertale op for fru Gitte Lillelund Bech igen, for jeg siger jo netop, at Venstre har forsøgt at sige, at forslaget sandelig ikke afskaffer modersmålsundervisningen – grunden til, at jeg overhovedet skriver det i ordførertalen, er, at jeg ved, at fru Gitte Lillelund Bech vil gå herop og sige det – men kun gør det frivilligt for kommunerne at tilbyde det.

Det er jo korrekt. Så langt så godt. Her tror jeg vi er enige. Og så sagde jeg videre: Men sandheden er, at når man fjerner bloktilskuddet til modersmålsundervisning, afskaffes den reelt i langt de fleste kommuner.

Jeg tror, at jeg har læst nok af min ordførertale, jeg tror godt, at fru Gitte Lillelund Bech hørte det første gang, og at spørgsmålet dermed var af retorisk karakter.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Bodil Kornbek som ordfører.

Bodil Kornbek (KRF):

I Kristeligt Folkeparti har vi et ønske om, at alle børn får det maksimale faglige og sociale udbytte af undervisningen i folkeskolen. Jeg tror også, at andre partier har det præcise ønske, men det er klart, at når det gælder vejen at nå dertil, er vi uenige.

Vi havde gerne set i Kristeligt Folkeparti, at der ikke på dette område var blevet et brud i forligskredsen. Vi havde virkelig et ønske om at finde nogle muligheder for at gå ind og se på

modersmålsundervisningen, for der er jo ingen tvivl om, at modersmålsundervisningen også skal opfylde nogle kvalitative krav. Hvad er det, der foregår i den undervisning? Hvordan skal den tilrettelægges? Lige så vel som når man tilrettelægger en hvilken som helst anden undervisning.

Nu er det jo sådan, når man skal forhandle, at hvis det kun er den ene part, der har en masse ønsker og ideer til, hvordan det skal gøres, og den anden part ikke vil noget, kan det blive lidt besværligt, hvilket jo også viste sig.

Det er sådan i den danske folkeskole, at man tager udgangspunkt i den enkelte elev, for børn er jo forskellige. Det er det, vi kalder en differentieret undervisning. Der er altså her en gruppe børn, som er tosprogede, og dermed er udgangspunktet også et andet forløb, det kræver en anden tilrettelæggelse af undervisningen, og en anden indgangsvinkel til det at lære skal understøttes.

Nu er der jo altså rapporter, der er forskningsresultater, og der er nogle eksperter, der har udtalt sig, og dem vil vi i Kristeligt Folkeparti gerne forholde os til. De har dykket ned i et område omkring modersmålsundervisning, og det viser sig altså, at børn, der får modersmålsundervisning, også har lettere ved at tilegne sig et andet sprog, og her er der altså tale om dansk.

Kl. 13.05

Der er ingen tvivl om, at vi gerne ser, at børn og elever i den danske folkeskole bliver rigtig gode til dansk, for det er også en del af integrationen, og dermed vil det også være til gavn for samfundet siden hen i forhold til den uddannelse, som vi gerne ser hver eneste elev tage i det videre forløb.

Modersmålsundervisning er en del af helheden, det er en del af det at tilrettelægge et forløb for hvert enkelt barn, så det får det optimale udbytte af undervisningen. Derfor beklager vi meget i Kristeligt Folkeparti, at der ikke længere er en pligt til at tilbyde modersmålsundervisning til de børn, der vil have gavn af det.

Det er nu blevet frivilligt for kommunerne – det er så moderne at strø om sig med frivillighed og frit valg på alle hylder, og hvad ved jeg – men det er jo en kendsgerning, at kommunerne er meget hårdt pressede, og at der ikke er midler til at give ud til højre og venstre, og dermed vil dette område blive nedprioriteret, lige så vel som der også er andre områder inden for folkeskolen, som ikke ligefrem er optimale dags dato.

Det vil altså sige, at man vælger at forringe børns muligheder for den læringsproces, der foregår i folkeskolen, ved ikke længere at give dem mulighed for at få modersmålsundervisning, på trods af de udsagn og rapporter, der ligger på dette område, om vigtigheden af netop dette.

Vi vil stadig væk i Kristeligt Folkeparti og på trods af dette lovforslag arbejde for at give børn de mest optimale betingelser, om end det i øjeblikket kan se ud til at blive en lidt håbløs kamp, det indrømmer jeg blankt. Vi har et ansvar, og det tager vi gerne på os, om end der er nogle, der gerne giver slip på det.

Vi ser modersmålsundervisning som værende vigtig for helheden i indlæringen, og vi ser det også som værende vigtigt i forhold til integrationen. Derfor beklager vi meget, at det nu er kommet hertil.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Man kan jo ikke ligefrem påstå, at debatten i dag har tilført debatten om L 142 noget nyt, måske snarere tværtimod, for jeg hører, at argumentationen er nøjagtig den samme i dag, som den var under Folketingets førstebehandling af forslaget.

Derfor er det heller ikke noget stort offer for mig at medgive fru Marianne Jelved, at det her naturligvis handler om politik. Fru Marianne Jelved indikerede, at jeg ikke turde stå ved, at det er i virkeligheden handler om politik, men det er i høj grad politik.

Det er også politik, når Venstres ordfører, hr. Jens Rohde, her fra Folketingets talerstol klart tilkendegav, at Venstre før regeringsdannelsen, da Venstre var i opposition, adskillige gange fremsatte forslag om, at vi lige præcis ønskede at få gennemført en frivillighed med hensyn til modersmålsundervisning. Derfor er der absolut ikke noget nyt i Venstres holdning og dermed heller ikke i regeringens holdning til lige præcis det her spørgsmål.

Hvad er det så, forslaget handler om? Ja, det handler om, at vi mener, at tiden er inde til at gå nye veje, når vi taler om integration af de tosprogede elever, af indvandrere i det hele taget i det danske samfund. For vi har jo ikke noget at prale af, og vi har ikke over én kam set nogen særlig gode resultater, når det handler om integration i det danske samfund, hvis vi sammenligner os med andre lande. Derfor mener vi som sagt, at det er et sted, hvor vi kan gå nye veje.

Jeg medgiver, at det er omdiskuteret, hvilke resultater modersmålsundervisning har. Jeg synes i og for sig, at både debatten under førstebehandling og debatten her i dag meget tydeligt viser, at der er forskellige opfattelser af, hvilken effekt modersmålsundervisning har. Men vores politiske overvejelse er mundet ud i, at tiden er til at gå nye veje, og tiden er til at satse på danskundervisning af de tosprogede i stedet for at fortsætte med, at det skal være obligatorisk for kommunerne at tilbyde modersmålsundervisning til de tosprogede i folkeskolen. Det er lige præcis det, det handler om.

Kl. 13.10

Jeg mener ikke, at vi med det her forslag på nogen måde svigter de tosprogede, snarere tværtimod, og det er altså det, der er den politiske forskel imellem oppositionen og det flertal, der står bag L 142.

Så må jeg sige, at jeg er en anelse forundret over Socialdemokratiets argumentation, for nu hører vi her fra Folketingets talerstol, at Socialdemokratiet skam er helt med på at afskaffe kommunernes pligt.

Det vil sige, at hele den argumentation, som vi nu i månedsvis har måttet lægge øre til, om, hvilke dårligdomme det ville betyde, og hvilke dårligdomme det ville medføre over for de tosprogede, hvis eller når L 142 blev vedtaget, er komplet hul. Hr. Carsten Hansen har jo netop stået og bekræftet her fra Folketingets talerstol, at man fra Socialdemokratiets side bestemt var med på at inødekemme regeringen, så regeringen kunne få sit forslag igennem. Jeg synes, at det er en anelse hul argumentation, der her er kommet for dagen.

Så vil jeg blot for en ordens skyld gentage over for fru Pernille Rosenkrantz-Theil, som også var inde på det under førstebehandling, hvor fru Pernille Rosenkrantz-Theil var uforstående over for, at EU-borgere og EØS-borgere fortsat kan modtage modersmålsundervisning, at det skal ses i lyset af, at der er tale om vandrende arbejdstagere inden for det europæiske samarbejde, som er udvidet med EØS-landene, og derfor kan man ikke sammenligne dem med de tosprogede elever, der er tale om i lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg vil gerne starte med at sige tak til ministeren, for at ministeren går op og replicerer. Det synes

jeg er dejligt. Vi har flere gange set, at det ikke har været tilfældet med denne her regering.

Det andet er, at jeg er nødt til at tage fat i det med den hule argumentation. Der skal ikke herse tvivl om, at vi synes, modersmålsundervisning er et godt redskab. Vi har sagt, at vi var villige til at hjælpe regeringen. Vi ville gå så langt i forhandlingerne, at vi ville være med til at afskaffe den obligatoriske pligt til modersmålsundervisning, hvis man bare sørgede for, at penge var der. Det tilbud fik ministeren den dag, hvor ministeren brød folkeskoleforliget.

Jeg ved godt, det var mere, end man næsten havde forestillet sig, men vi gjorde det for at få afsløret hulheden i regeringens politik, der jo i virkeligheden går ud på, at man ville det her for enhver pris, også fordi man skulle skaffe penge til sit skattestop. Det handler måske i virkeligheden lige så meget om dét.

Med hensyn til de nye veje tror jeg, at samtlige partier bag folkeskoleforliget har været indstillet på at gå nye veje i modersmålsundervisningen, forbedre kvaliteten og indholdet, se på andre metoder osv., det er der vist ikke tvivl om, og der afviste regeringen gang på gang at ville forhandle.

Jeg vil bare bede ministeren om at bekræfte, at samtlige partier kom til det møde, hvor ministeren brød forliget, og hvor vi troede, at vi skulle til en forhandling.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Ministeren siger, at man vil gå nye veje i forhold til integrationen, ministeren siger, at nu vil man lære børnene dansk i stedet for at have den her obligatoriske modersmålsundervisning i kommunerne.

Jeg vil gerne bede ministeren bekræfte, at der ikke bliver stillet én eneste dansktime ekstra til rådighed for de tosprogede børn med det her forslag, ikke én eneste. Der bliver ikke afsat én krone til kommunerne, for at de kan tilbyde ekstra danskundervisning til tosprogede elever.

Der er derfor ikke tale om nye veje i forhold til integration. Tværtimod er der tale om, at man afskaffer et tilbud uden at sætte andet i stedet end 1 års ekstra sprogstimulering.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg mener, at man må opfatte det her forslag, og jeg ved ikke, om ministeren vil bekræfte det, i retning af at sende nogle signaler af nogle be-

stemte karakterer. Det er også kommet sammen med en række andre ting, udlændingelovgivning og sådan noget. Det er en holdning til nogle bestemte ting, det er nogle signaler om nogle bestemte ting, som regeringen gerne vil sende, for der er ikke noget belæg for, at det her skulle hjælpe i forhold til det, regeringen siger at det skulle hjælpe, der er intet belæg for det.

Kl. 13.15

Så vil jeg også sige, at hvis nu regeringen mente, at det skulle være frivilligt og alt sådan noget, hvor man siger, at kommunerne bare kan gøre det, så skulle man have gjort det, som Socialdemokraterne foreslog. For det, Socialdemokraterne foreslog, som vi sådan set på intet tidspunkt har svaret ja til – vi blev jo heller aldrig stillet over for problemet at skulle sige ja til det, for ministeren sagde nej – var jo, at hvis frivilligheden skal være ordentlig frivillighed, skal man have pengene med.

Det er jo ikke frivillighed at sige til en kommune, når den mangler penge: I må selv vælge, om I vil gøre det, eller I vil lade være. Så er det jo ikke frivillighed. Det ved vi jo alle sammen godt, og det kommer ikke bag på nogen af os, at masser af kommuner siger, at de ikke har råd. Det kommer heller ikke bag på regeringen, og det er også regeringens mening, at det skulle have den virkning. Jeg vil gerne have bekræftet, at det da er regeringens mening, for den mener jo, at det er noget juks. Det var jo det, regeringen mente, nemlig at det var dårligt med modersmålsundervisning.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil gerne over for ministeren kvittere for, at ministeren nu bekræfter, at L 142, det lovforslag, vi behandler nu, er politisk begrundet og ikke fagligt begrundet. Det synes jeg er fair, og det er afklarende for det videre arbejde.

Så falder der også en bemærkning fra ministeren i retning af, at regeringen vil lære børn dansk i stedet for at lære dem deres modersmål. Min pointe er, at det ikke er et enten-eller. Det Radikale Venstres hovedopfattelse er, at tosprogede børn lærer dansk bedre, lærer skolens fag bedre og integreres bedre og i øvrigt bliver dygtigere, hvis man inddrager deres modersmål og undervisning i modersmålet, samtidig med at de skal lære dansk som andetsprog og lære skolens øvrige fag. Det er det, der er interessant.

Jeg vil meget appellere til, at vi kan fortsætte en drøftelse om det.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Til fru Marianne Jelved skal jeg blot sige, at det jo er der, den politiske uenighed opstår, og uenigheden opstår om, hvad der har den største effekt. Der mener jeg, at vi må konstatere, at den måde, som vi hidtil har indrettet integrationen af de tosprogede i folkeskolen på, ikke har været god nok. Det er præcis derfor, at vi som sagt vil gå nye veje og vil intensivere danskundervisningen, i første omgang i form af en tidligere sprogstimulering af de små børn, så de er bedre forberedt før skolestart, og så de er forberedt til at kunne begå sig på dansk i folkeskolen. Det tror vi på vil skabe bedre sociale forudsætninger og også bedre faglige forudsætninger for det videre uddannelsesforløb.

Så må jeg sige, at jeg er noget forundret over nu at erfare, at det for hr. Carsten Hansen altså ikke er et spørgsmål om principper, men derimod et spørgsmål om penge. Det overrasker mig noget. Jeg ved så ikke, om det var et forsøg på at imødegå den socialdemokratiske ordfører, at hr. Aage Frandsen kom med en videre fortolkning af det, som hr. Aage Frandsen mente, at Socialdemokraterne muligvis mente. Det skal jeg lade være usagt.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Ministeren fremhæver, at den tidlige sprogstimulering er vigtig, og jeg er hundrede procent enig. Det er der ingen der har talt imod. Vi synes endda, at man skulle satse endnu før folkeskolen, også endnu før børnehaverne, ja, lige fra fødslen, altså sundhedsplejersken. Det er derfra, man i virkeligheden skal begynde, hvis der er problemer.

Men det, der så er det kedelige, er, at regeringen ikke ville gå ind og se på, at man nu har forskellige måder at gribe modersmålsundervisningen an på. Man har rent faktisk mange forskellige måder at gribe den an på. Noget af det har man gjort i mange år; noget har man gjort på én måde nogle steder, og det er måske ikke modersmålsundervisning i den gamle definition af ordet, det ved jeg ikke om det er. Men man har også mange forskellige resultater. Derfor er det mærkeligt, at regeringen, hvis den virkelig var optaget af, at det drejer sig om, at de skulle lære dansk, så ikke ville gå ind og se på: Var der ikke nogle af de steder, hvor de havde modersmålsundervisning på en anden måde, som måske var mere frugtbar end den traditionelle?

Det er jo den drøftelse, vi aldrig fik. Det er jo der, det var så trist, at undervisningsministeren ikke fik lov til at være undervisningsminister.

Kl. 13.20

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg vil børe lidt i den her frivillighed, kommunerne nu opnår. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, at det i Danmark jo også er frivilligt, om man vil købe et slot, men det er selvfølgelig kun i teorien, for i praksis vil det være de færreste, der rent faktisk har råd til at købe et slot. Derfor er der ret få, der også ejer et slot.

Jeg vil gerne bede ministeren bekræfte, at det samme kommer til at gøre sig gældende for modersmålsundervisningen. Det er meget fint, at det er frivilligt, men det er jo kun i teorien, for langt de færreste kommuner har faktisk råd til det, så længe der ikke kommer en pose penge med fra staten, og så længe de ikke kan skrupe på skatten ude i kommunerne.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg ved jo ikke, om mine pædagogiske evner slår til, men jeg skal forsøge. Det er sådan, at vi ville afprøve, om regeringen ville have sine politiske mål igennem, for vi var klar over, at det her var ren ideologi. Derfor sagde vi, og vi sagde det helt klart, at vi gerne ville være med til at hjælpe regeringen. Det tror jeg i øvrigt der var flere der ville, men forudsætningen for frivillighed var, at pengene blev ude i kommunerne.

Det første eksempel, jeg i hvert fald lige kan komme på, er fra Odense Kommune, hvor der faktisk er et politisk flertal, der gerne vil bevare det, men da regeringen har lagt så tunge åg på kommunerne, er man simpelt hen nødt til at afskaffe det. Det vil sige, at den frivillighed, man har givet, er illusorisk, men vi forsøgte at sige til regeringen, at den kunne komme igennem med sine politiske mål. Jeg vil gerne bede undervisningsministeren om at bekræfte, at det tilbud kom i forhandlingerne eller rettere sagt i det møde, hvor ministeren ophævede forliget.

Så skal jeg bare spørge til sidst: Hvis nu høringsen og undersøgelserne viser, at modersmålsundervisning er et godt redskab i en ny ramme i integrationen, som vi åbenbart alle sammen er optaget af, er ministeren så indstillet på at se på den igen? Måske i en fornyet ramme og i en anden måde at tænke på?

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Ministeren siger, det er vigtigt, at børnene kan dansk, når de begynder i skolen. Det er vi fuldstændige enige om. Der er jo også sket utrolig meget i de år, hvor der har været sprogscreening fra det år, hvor børnene var 4 år; det år, hvor de kunne starte i august måned, hvor barnet fylder 4 år. Nu rykkes det frem til, hvor de fylder 3 år. Det er fint. Vi ville endda – som SF's ordfører, hr. Aage Frandsen, også lige sagde det – gå længere, hvis det kunne lade sig gøre.

Så børn i dag kan for langt de flestes vedkommende dansk, når de møder i skolen. Også selv om de har et andet modersmål end dansk. Det er flot, og det er rigtigt, men det ændrer ikke noget som helst ved hele det komplekse, som vi kan have under overskriften læring. Hvilke betingelser giver vi børn i dag for at blive så dygtige som overhovedet muligt, også tosprogede børn? Hvad skal der til? Det vil jeg gerne diskutere med ministeren også efter denne debat.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Nu har flere været inde på den kommunale frivillighed, og hr. Carsten Hansen har fremhævet Odense Kommune, som nok er den, hr. Carsten Hansen har størst kendskab til.

Så vil jeg bare understrege, at jeg faktisk har tillid til det kommunale selvstyre. Jeg har tillid til, hvis man ude i kommunerne er af samme opfattelse som hr. Carsten Hansen, fru Marianne Jelved, hr. Aage Frandsen og fru Pernille Rosenkrantz-Theil, der også træffer beslutninger ud fra det.

Derfor har jeg også konstateret, at der er kommuner, hvor man har truffet en anden beslutning, end den man tilsyneladende har truffet i Odense. Så det vil sige, at det altså ligeledes beror på en politisk prioritering i kommunerne. Odense Kommune er som sagt en socialdemokratisk ledet kommune. Århus Kommune til gengæld er en Venstreledet kommune. Der har man besluttet sig for at opretholde modersmålsundervisning. Jeg synes netop, at det fantastiske ved det lovforslag, som bliver vedtaget i næste uge, er den kommunale frivillighed. Det kommunale selvstyre får lov at træde i karakter, og det er lige præcis sådan, vi har indrettet lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Men vi kan jo ikke komme uden om, at hvis det står i en lov, at en kommune skal tilbyde noget bestemt, og at den skal gøre det – det kan være, at den skal tilbyde f.eks. 10. klasses undervisning – så er det noget, som jo under alle omstændigheder skal være på budgettet. Hvis nu de har et stramt budget i den pågældende kommune, vil de alligevel være nødt til at se på forskellige udgifter; om det er noget, som man skal. Og når det er noget, man ikke skal, føler man sig fristet, for så tænker man også ved sig selv, at så er det nok også, fordi prioriteringen fra Folketingets side er lidt mindre, end hvis der stod »skal«.

Så vil jeg lige sige til ministerens oplysning, at fordi et parti har borgmesterposten og i forbindelse med konstitueringen har et flertal, betyder det ikke, at det samme parti nødvendigvis indgår i flertallet ved de beslutninger, der træffes. Jeg kan meddele, at Det Radikale Venstre i Århus Kommune, som var udslagsgivende i forhold til borgmestervalget, også var udslagsgivende, men i modsat retning omkring modersmålsundervisningen. Det er bare sådan en serviceoplysning.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg skal også blot erindre om de faste udgifter, kommunerne jo har, og den meget lille margin, man opererer med i forhold til at kunne lave andre tiltag end dem, man skal lave.

Så skal jeg kommentere, at det jo også betyder, at der kommer et skel mellem at være tosproget i en rig kommune og tosproget i en fattig kommune, for er man tosproget i en fattig kommune, er chancen for, at man har mulighed for at prioritere modersmålsundervisningen, mindre, end hvis man er tosproget i en rig kommune.

Det her med tillid til det kommunale selvstyre er godt nok flotte ord; tillid til det kommunale selvstyre, der så kan vælge at prioritere, om det ønsker at have modersmålsundervisning. Det kan man da ikke tale om, når man samtidig har et skattestop. Skattestoppet gør jo, at kommunen ikke har mulighed for at sige: Vi synes, at modersmålsundervisning er det vigtigste i hele verden, og derfor ønsker vi, at den kommunale befolkning skal betale lidt ekstra i skat, for at de tosprogede elever kan modtage modersmålsundervisning.

Det kan de jo ikke. Der er jo et skattestop. Så regeringen har tydeligvis ikke mere tillid til det kommunale selvstyre, end at den vil diktere, hvor mange penge kommunerne kan få ind, og dermed dikterer man jo også, hvor mange penge kommunerne kan give ud. Når der så er en række faste udgifter, bliver marginen jo mindre i forbindelse med et skattestop.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg er nødt til at sige til undervisningsministeren, at det jo er tillid uden penge, det er tillid for nul kroner. Kigger man på, hvad denne regering har nået at gennemføre i den forholdsvis korte periode, den har siddet, så er det bare på de her områder grønne guider; det er beboerrådgiverne; det er i forhold til daghøjskolerne, som ministeren kender så godt; det er folkeoplysning. Det er område på område, hvor der er sparet.

Det var præcis derfor, vi sagde, at hvis vi så i det mindste kan få pengene ud, kan vi da fastholde et frivillighedsprincip, så det ikke blev, som fru Pernille Rosenkrantz-Theil sagde, at der altså nu skal være forskel på, om man kan få en god undervisning eller en dårlig undervisning afhængig af økonomien. Det var derfor, vi sagde det.

Derfor vil jeg nok sige, at det med det kommunale og tilliden er sådan lidt hult, når man fjerner det ene område efter det andet af økonomisk art, og så overlader vi i øvrigt til kommunerne at prioritere, når det er så store opgaver, de står over for.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

21) Anden behandling af lovforslag nr. L 163: Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Krav til skolen og styrkelse af tilsynet m.v.).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs). (Fremsat 13/3 2002. Første behandling 4/4 2002. Betænkning 14/5 2002. Ændringsforslag nr. 7 af 16/5 2002 uden for betænkningen af Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Pernille Rosenkrantz-Theil (EL).

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.

Kl. 13.30

Forhandling

Leif Mikkelsen (V):

Det falder sikkert udenfor, men alligevel vil jeg tillade mig at stå på denne talerstol og glæde mig over, at Venstre gik efter at styrke tilsynet. Det har vi fået. Venstre gik efter at fastholde forældreansvaret for de frie skoler. Det har vi fået.

Det lykkedes altså at få et flertal, regeringspartierne, Det Radikale Venstre, SF og Kristeligt Folkeparti, til at bære de ændringsforslag igennem, der sikrede det her.

Så kan man yderligere glæde sig over, at et bredt flertal i Folketinget, næsten hele Folketinget, bærer lovgivningen igennem som helhed, en lov, der sikrer, at de ønsker, der har været udtrykt fra forskellig side om at etablere et kommunalt tilsyn og dermed reelt at påbegynde en kommunalisering af de frie skoler, blev afvist.

Så det her endte med at blive en lykkelig udgang, som der er grund til at glæde sig over. Det vil Venstre sige klart og tydeligt her i dag.

Carsten Hansen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Leif Mikkelsen, som jo ikke har lang parlamentarisk erfaring herinde, at man skal passe på, at det ikke bliver et brud med Venstres nye traditioner for ikke at gå på talerstolen, men det vil jeg gerne rose hr. Leif Mikkelsen for at gøre. Nu håber jeg, at han vil stå ved det, også i fremtiden.